

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

- Управа за ветерину -
Број: 323-07-03772/2021-05/7
Датум: 01.06.2021. године
Београд

План спровођења надзора на авијарну инфлуенцу у популацији живине и дивљих птица на територији Републике Србије

Овим Планом ближе се дефинише спровођење надзора код домаће живине и дивљих птица (нарочито птица водених станишта), на присуство авијарне инфлуенце, у складу са Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2021. годину („Службени гласник РС“, број: 36/2021), као и начин узорковања материјала за испитивање, рокови за извршење плана надзора, субјекти-учесници, начин финансирања и износ накнада за узорковања и лабораторијска испитивања.

Увод

Авијарна инфлуенца је веома контагиозна заразна болест, која угрожава пре свега здравље живине и других врста птица, односно дивљих птица. Посебна пажња се мора обратити на евентуално присуство високо патогених сојева вируса авијарне инфлуенце (HPAI - highly pathogenic avian influenza), који могу настати и од ниско патогених сојева авијарне инфлуенце (LPAI- low pathogenic avian influenza), и то пре свега од подтипа H5 и H7. Високо патогени сојеви вируса могу нанети огромне економске штете фармама живине, с обзиром да морталитет може бити и близу 100%. Код поједињих подтипа високо патогених вируса авијарне инфлуенце је забележено и повремено преношење на друге врсте сисара, као и самог човека (на пример подтип H5N1 и др.).

Доказани резервоар и вектор вируса авијарне инфлуенце представљају одређене врсте дивљих птица (посебно миграторних), чије је станиште везано углавном за водена станишта (гуске, патке, лабудови), те као такве могу представљати непосредни извор заразе за околну дворишну живину, односно и друге домаће животиње и наравно човека. Поменуте врсте дивљих птица (али и неке друге врсте дивљих птица везане за водена станишта, а повремено и врсте птица које нису стриктно везане за водена станишта), могу својим уобичајеним миграцијама пренети вирус авијарне инфлуенце на огромна растојања (па и интерконтинентална), а да при томе често немају клиничких знакова болести.

Епизоотиолошка ситуације авијарне инфлуенце

Тренутна епизоотиолошка ситуација у свету је неповољна, јер је учесталост појављивања авијарне инфлуенце велика, односно број регистрованих и пријављених случајева ове болести се сваких неколико година повећава и за неколико десетина и стотина пута, али нема година у којима се не бележи његово присуство у великим броју земаља.

Највише појединачних случајева авијарне инфлуенце код домаће живине, током 2014, 2015, 2016, као и током 2017. године, забележено је у практично свим земљама Европе и САД, и ако је у неким од тех земаљама, примена биотехнолошких, здравствених и имунопрофилактичких мера на веома високом нивоу.

За живинарство Републике Србије, као једну од њених најдинамичнијих грана сточарства, посебно је била забрињавајућа учестала појава случајева авијарне инфлуенце подтипа H5N8 код дивљих птица, али и живине у Европи у периоду од краја 2014. до 2017. године, и то у земљама које су светски лидери у интезивном живинарству (Холандији, Немачкој, Француској, Италији, Мађарској и Великој Британији), а из којих Република Србија увози високовредне матичне запате, односно репродуктивна јата живине.

Поред тога, у наведеном периоду, се бележи присуство вируса авијарне инфлуенце и у многим другим европским земљама, па и онима у непосредном окружењу наше земље (Аустрија, Белгија, Чешка, Данска, Грчка, Лукесмбург, Польска, Словачка, Шпанија, Шведска, Словенија, Финска, Ирска, Литванија, Кипар, Бугарска, Хрватска, Румунија, Мађарска).

У том периоду се бележи и присуство вируса авијарне инфлуенце подтипа H5N6, који срећом није био генетски сличан подтипу који се у то време ширио Азијским далеким истоком.

У том истом периоду се и у Републици Србији бележи и присуство високо патогеног вируса авијарне инфлуенце подтипа H5N8 и код дивљих водених птица (лабудова), и домаће живине која се налазила у контактним двориштима, са воденим стаништем где су обитавале оболеле водене дивље птице (лабудови). У једном случају код угинулог лабуда је дијагностиковано и присуство високо патогеног вируса авијарне инфлуенце подтипа H5N5 (исти подтип је детектован и у Хрватској).

У 2018. години се бележи присуство високо патогеног вируса авијарне инфлуенце подтипа H5N8 код живине, и то у Италији, Немачкој и Холандији, као и у суседној Бугарској. Код дивљих птица је дијагностикован HPAI подтипа H5N8 у Шведској, али и подтипа H5N6 у Данској, Финској, Холаднији, Немачкој, Великој Британији, Ирској и Словачкој.

И у току 2019. се наставља детекција HPAI подтипа H5N6 у земљама Европе, а исте године се детектује HPAI и код домаће живине у суседној Бугарској.

У току прошле године (2020), детектује се присуство HPAI подтипа H5N8 код живине у Польској, Словачкој, Чешкој, Украјини, Немачкој, Холаднији, Великој Британији, Шведској, Француској, Белгији, Данској, али и суседним државама Републике Србије, као што су Румунија, Мађарска, Бугарска и Хрватска. Исти подтип вируса је детектован и код дивљих птица у многим поменутим земљама Европе.

Почетком ове календарске године (2021.године), у Републици Србији, такође је регистровано присуство високо патогеног вируса авијарне инфлуенце (H5N8), и то у Западнобачком округу, који је анализом ризика сврстан у округ високог нивоа ризика од појаве авијарне инфлуенце. Високо патогени вирус авијарне инфлуенце подтипа H5N8 је детектован код 6 узорака пореклом од лабудова (6 позитивних од 8 анализираних узорака ове врсте водених птица). У Западнобачком округу је као критична тачка која доводи до тако високог нивоа ризика, наведен резерват природе „Горње Подунавље“, у чијој зони гравитације су и детектоване локације са присуством вируса у испитиваним узорцима дивљих птица.

Епизоотиолошким истраживањима, уз примену савремених биомолекуларних техника за карактеризацију вируса авијарне инфлуенце, доказано је да су главни резервоари и вектори, самим тим и извори најновијег "таласа" појављивања авијарне инфлуенце у Европи, управо миграторне дивље водене птице, посебно оне врсте чије је

природно станиште везано за водене површине (мочваре, језера, баре, реке), којима обилује и Република Србија.

Циљ надзора

Циљ надзора је рано откривање, праћење и сузбијање авијарне инфлуенце, као и правовремено реаговање и откривање присуства овог вируса у природним резервоарима (дивљим птицама) и обезбеђивање правовремене процене ризика о могућем преношењу и ширењу вируса на пријемчive врсте животиња, пре свега дворишну домаћу живину, али и свиње, као и хуману популацију.

Справођење надзора

У оквиру овог надзора спроводи се активни и пасивни надзор и то како код популације дивљих птица, тако и код одређених врста и производних категорија популације домаће живине, у екстензивном и интензивном живинарству.

У интензивном живинарству с обзиром, на висок ниво биосигурносних мера, спроводи се само пасиван надзор, а сходно чињеници, да се од 2004. године и појаве ширења HPAI подтипа H5N1, у Србији никада није десио ниједан случај појаве ове болести на фармама где се одвија интезивна живинарска производња.

Активни надзор на присуство вируса авијарне инфлуенце односи се на екстензиван живинарство односно на индивидуална газдинства на којима се држи живина, најчешће у дворишним условима, где се врши надзор над присуством високопатогених и нископатогених сојева вируса авијарне инфлуенце.

Индивидуална газдинства на којима се спроводи активни надзор су газдинства која се налазе у ризичним подручјима, односно у подручјима где због близине значајних водених станишта одређених врста дивљих птица постоји повећан ризик од потенцијалног преношења вируса на домаћу живину и гајене птице (циљани надзор).

У надзор су укључене следеће врсте домаће живине: патке, гуске, кокошке (све старосне и производне категорије), препелице (јапанске), сва остала украсна живина и гајене птице (хоби птице и живина).

Надзор се спроводи и на местима где се врши промет домаће живине, украсне живине и гајених птица (пијаца, сајам, изложба).

Овим планом надзора су обухваћене и врсте дивљих птица које представљају значајне природне резервоаре вируса авијарне инфлуенце (птице водених станишта, са посебним акцентом на птице из фамилије *Anatidae*: гуске, патке, лабудови и итд.), а које имају привремена (одморишта, зимовалишта) или стална (гнезде се) станишта на територији Републике Србије.

Приоритетне врсте дивљих птица, које су обухваћене овим планом надзора, су наведене у *Прилогу 1.*, али и све врсте дивљих птица, код којих буде постојала сумња о присуству вируса авијарне инфлуенце, на основу клиничких знакова болести, повећаног морталитета, или њиховог масовног присуства у близини живинарских објеката, како код оних где се одвија екстензивна (дворишна), тако и интезивна живинарска производња.

У случају позитивног вирусолошког налаза (RT-PCR), узорци брисева се достављају у референтну лабораторију, ради покушаја изолације вируса авијарне инфлуенце и његове даље карактеризације (секвенцирање).

На свим газдинствима на којима се држи живина и местима где се врши промет живине, украсне живине и гајених птица (пијаца, вашар, сајам, изложба) где се установи присуство вируса авијарне инфлуенце, предузимају се мере сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце у складу са Законом о ветеринарству и Правилником о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање

заразне болести авијарне инфлуенце, као и начину њиховог спровођења („Службени гласник РС“ број: 7/10).

A. Активни надзор

У оквиру активног надзора спроводе се следећа испитивања:

1. Испитивање присуства вируса авијарне инфлуенце у узорцима клоакалних брисева прикупљених на индивидуалним газдинствима од домаће живине (патаха, гусака, кокошака, ћурака итд.).

2. Испитивање присуства вируса авијарне инфлуенце у узорцима клоакалних брисева домаће живине, украсне живине и гајених птица, узоркованих на местима где се врши промет и јавно приказивање (пијаца, вашар, сајам, изложба).

3. Испитивање присуства вируса авијарне инфлуенце у узорцима клоакалних брисева или фецеса у популацији дивљих птица водених станишта (посебно врста птица из фамилије *Anatiade* као што су све врсте патаха, гусака, лабудова, као најчешћих резервоара и вектора овог вируса, али и осталих врста птица водених станишта, као што су роде, чапље, и слично).

B. Пасивни надзор

Пасивни надзор, обухвата обавезно испитивање живине током целе године, без обзира на врсту живинарске производње (екстензивне/интензивне), која испољава клиничке знакове болести који могу да указују на авијарну инфлуенцу, као и испитивање присуства вируса авијарне инфлуенце у узорцима свих угинулих и болесних дивљих водених птица, како на подручјима повећаног ризика од појаве ове болести, тако и на целом подручју земље.

B. Одабир места узорковања

Дистрибуцију и одабир места узорковања обавља епизотиолошка служба надлежног научног или специјалистичког ветеринарског института, узимајући у обзир наведена подручја од значаја за дивље птице Републике Србије (Табела 1.), која се налазе на њиховом епизотиолошком подручју, а на основу процене ризика од изложености вирусу авијарне инфлуенце, при чему је потребно водити рачуна о:

1) постојању подручја (мочваре, баре, језера, рукавци, површине река, акумулације, итд.), погодних за стајалиште, одмор, зимовање или гнежђење оних врста птица које припадају такозваним птицама водених станишта (птице, патке, гуске, лабудови, итд.);

2) постојање газдинстава лоцираних у близини већ претходно идентификованих подручја значајних и погодних за дивље водене птице, са присутним популацијама разних врста домаће живине, (гуске, патке, кокошке), а за које постоји могућност близског контакта са дивљим воденим птицама;

3) постојање у близини живинарских фарми на којима се обавља интензивна живинарска производња;

4) постојање у близини места где се врши промет и јавно приказивање домаће живине, украсне живине и гајених птица (пијаца, вашар, сајам, изложба).

Табела 1. Подручја значајна за дивље птице у Републици Србији

Назив округа	Значајна подручја за дивље птице у округу
Град Београд	Ушће Саве у Дунав
Западнобачки округ	Горње Подунавље
Јужнобанатски округ	Бечејски рибњак Јегричка Средње Потамишје (Баранда рибњак) Вршачке планине Делиблатска пешчара Лабудово окно
Јужнобачки округ	Бечејски рибњак Карађорђево Тителски брег Ковиљски рит Фрушка гора (од Н.Сада до Б.Паланке)
Севернобанатски округ	Пашњаци велике дропље
Севернобачки округ	Суботичка језера и пустаре
Средњебанатски округ	Слано Копово Окањ и Русанда Царска бара Горње Потамишје Средње Потамишје (Орловат)
Сремски округ	Дунавски лесни одсек (од Слакамена до Бановаца) Обедска бара Босутске шуме
Златиборски округ	Тара Увац и Милешевка Пештер
Колубарски округ	Ваљевске планине
Мачвански округ	Засавица Доње Подриње Цер
Моравички округ	Овчарско-Кабларска клисура
Поморавски округ	Горње Поморавље Ресавска клисура
Расински округ	Доње Поморавље, Ђелије
Рашки округ	Голија Копаоник
Шумадијски округ	Гружанско језеро
Борски округ	Ђердап Мала Врбица Злотска клисура
Браничевски округ	Ђердап
Зајечарски округ	Ртањ
Јабланички округ	
Нишавски округ	Сува планина Сићевачка клисура
Пиротски округ	Стара планина Јерма
Подунавски округ	Дунав, Делта Велике Мораве
Пчињски округ	Пчиња Власина
Топлички округ	

Г. План узорковања

На основу степена/нивоа ризика и опасности од појављивања болести авијарне инфлуенце извршена је подела подручја/округа и то: окрузи са занемарљивим нивоом ризика, окрузи са ниским нивоом ризика, окрузи са средњим нивоом ризика и окрузи са високим нивоом ризика (Табела 2.). У складу са нивоом ризика утврђен је и план узорковања што је приказано у Табели 3. У Табели 4. приказан је план узорковања на местима где се врши промет и јавно приказивање домаће живине, украсних и гајених птица (пијаца, вашар, сајам, изложба).

Табела 2. Подела подручја/округа према нивоу ризика од појаве авијарне инфлуенце

Окрузи са занемарљивим нивоом ризика	Окрузи са ниским нивоом ризика	Окрузи са средњим нивоом ризика	Окрузи са високим нивоом ризика
Зајечарски	Златиборски	Шумадијски	Град Београд
Јабланички	Моравички	Поморавски	Западнобачки
Топлички	Рашки	Расински	Јужнобанатски
Пиротски	Нишавски	Севернобанатски	Јужнобачки
Пчињски			Севернобачки
Колубарски			Средњебанатски
			Сремски
			Мачвански
			Борски
			Браничевски
			Подунавски

Табела 3. План узорковања код дивљих птица и живине на индивидуалним газдинствима према нивоу ризика од појаве авијарне инфлуенце

Окрузи са занемарљивим нивоом ризика	Окрузи са ниским нивоом ризика	Окрузи са средњим нивоом ризика	Окрузи са високим нивоом ризика
Не спроводи се надзор на авијарну инфлуенцу над популацијом дивљих птица и популацијом живине на индивидуалним газдинствима.	Једном месечно - у периодима године у којима се врши надзор, узимају се 3 узорка бриса (или фецеса) дивљих птица и узорци брисева живине на индивидуалним газдинствима и то из 3 газдинства која се налазе у близини станишта подручја значајног за дивље птице (3 бриса по газдинству који представљају један узорак - пул)	Једном месечно - у периодима године у којима се врши надзор, узима се 5 узорака брисева (или фецеса) дивљих птица и узорци брисева живине на индивидуалним газдинствима и то из 5 газдинства која се налазе у близини станишта подручја значајног за дивље птице (3 бриса по дворишту газдинству који представљају један узорак - пул)	Једном месечно - у периодима године у којима се врши надзор, узима се 10 узорака брисева (или фецеса) дивљих птица и узорци брисева живине на индивидуалним газдинствима и то из 10 газдинстава која се налазе у близини станишта подручја значајног за дивље птице (3 бриса по газдинству који представљају један узорак - пул)

Табела 4. План узорковања на местима где се врши промет и јавно приказивање домаће живине, украсних и гајених птица (пијаца, вашар, сајам, изложба)

Редни број	Назив округа	Број узорака клоакалних брисева	Редни број	Назив округа	Број узорака клоакалних брисева
1.	Град Београд	10	14.	Расински	10
2.	Западнобачки	10	15.	Севернобанатски	10
3.	Јужнобанатски	10	16.	Златиборски	10
4.	Јужнобачки	10	17.	Моравички	10
5.	Севернобачки	10	18.	Рашки	10
6.	Средњебанатски	10	19.	Нишавски	10
7.	Сремски	10	20.	Зајечарски	10
8.	Мачвански	10	21.	Јабланички	10
9.	Борски	10	22.	Топлички	10
10.	Браничевски	10	23.	Пиротски	10
11.	Подунавски	10	24.	Пчињски	10
12.	Шумадијски	10	25.	Колубарски	10
13.	Поморавски	10			

Надзор према овом плану подразумева узорковање и испитивање клоакалних брисева (или фецеса) водених дивљих птица, ухваћених или одстрељених у близини подручја значајних за дивље птице, клоакалних брисева живине на индивидуалним газдинствима која се налазе у непосредној близини подручја значајних за дивље птице, као и клоакалних брисева домаће живине, украсних и гајених птица узетих на местима где се врши промет и јавно приказивање (пијаца, вашар, сајам, изложба).

Вирусолошка испитивања се спроводе акредитованим молекуларним методама (real-time RT-PCR или RT-PCR), у лабораторији Научног института за ветеринарство "Нови Сад" из Новог Сада и референтној лабораторији за авијарну инфлуенцу Ветеринарског специјалистичког института "Краљево" из Краљева.

Научни и специјалистички ветеринарски институти достављају узроке са свог епизоотиолошког подручја на испитивање према следећој територијалној организацији:

Табела 5. Територијална организација достављања узорака на испитивање

НИВ "НОВИ САД"	ВСИ "КРАЉЕВО"
НИВ "Нови Сад"	ВСИ "Краљево"
ВСИ "Суботица"	ВСИ "Шабац"
ВСИ "Сомбор"	НИВС "Београд"
ВСИ "Панчево"	ВСИ "Пожаревац"
ВСИ "Зрењанин"	ВСИ "Зајечар"
	ВСИ "Јагодина"
	ВСИ "Niш"

Сви узорци позитивни на присуство вируса авијарне инфлуенце, наведеним методама, достављају се референтној лабораторији за авијарну инфлуенцу, Ветеринарског специјалистичког института "Краљево" из Краљева, ради њихове даље

карактеризације, односно одређивања степена патогености (ниска или висока), односно секвенцирања вируса.

Узорковање се спроводи на следећи начин:

1. Узорковање код "водених" дивљих птица

Узорковање клоакалних брисева врши се од дивљих птица водених станишта, одстрељених током сезоне лова или ухваћених посебним замкама и то нарочито оних које припадају миграторним врстама, а које су познатије као најчешћи резервоари вируса авијарне инфлуенце (из фамилије *Anatidae*, као што су патке, гуске, лабудови итд.).

Уколико постоји могућност да се у сарадњи са орнитолозима посматрају и лоцирају места где колоније птица проводе ноћ или се хране и одмарaju, врши се узорковање свежег фецеса.

Уколико се пронађу лешеви угинулих дивљих птица које припадају групи "пријемчивих врста", узоркују се и достављају на испитивање.

Узорци за вирусолошки преглед чувају се и транспортују уз обезбеђивање одржавања хладног ланца (на леду, или смрзнути брисеви) до надлежне лабораторије.

Прикупљање узорака, односно клоакалних брисева, се врши једном месечно, по подручјима и у назначеној количини која је описана у Табели 3.

2. Узорковање код живине на индивидуалним газдинствима

Узорковање клоакалних брисева од живине пореклом са индивидуалних газдинстава врши се на газдинствима која се налазе у непосредној близини претходно прецизно одређених подручја значајних за присуство водених дивљих птица. Брисеви се узоркују од живине која се налази слободна, у непосредној близини подручја у којима је утврђено присуство популација водених дивљих птица и за које постоји велика вероватноћа непосредног контакта.

Узорковање се врши једном месечно, по подручјима и у назначеној количини која је описана у Табели 3.

3. Узорковање код живине на местима где се врши промет и јавно приказивање домаће живине, украсних и гајених птица (пијаца, вашар, сајам, изложба)

На присуство вируса авијарне инфлуенце, испитују се клоакални брисеви домаће живине, украсних и гајених птица узети наместима где се врши промет и јавно приказивање (пијаца, вашар, сајам, изложба).

Узорковање на местима где се врши промет и јавно приказивање (пијаца, вашар, сајам изложба), врши се у време њиховог одржавања и то тако што се узима потребан број брисева (наведен је у Табели 4.) од циљаних врста и категорија живине, уз обавезно евидентирања узорака по врсти живине и пореклу.

Наведени број клоакалних брисева се односи на појединачно узете брисеве, од сваке јединке. Узорковање се врши по правилу у наведеним периодима године (септембар, октобар, новембар 2021. године и март, април и мај 2022. године), али се може спровести и ван тог периода према актуелним догађајима који доносе ризик.

Избор места за узорковање у сваком округу, одредиће надлежна епизоотиолошка служба научног или специјалистичког ветеринарског института.

Организација и начин узорковања и поступак и мере приликом детекције вируса авијарне инфлуенце

Узорке клоакалних брисева живине са индивидуалних газдинстава, обавља епизотиолошка служба надлежног ветеринарског института, у складу са овим планом, уз узимање основних епизотиолошких и анамнестичких података, уз сарадњу са надлежним ветеринарским станицама и ветеринарском инспекцијом.

Епизотиолошка служба надлежног института, врши узорковање код дивљих птица, на својим подручјима и доставља узорке у лабораторију у складу са територијалном расподелом.

Приликом достављања узорака у лабораторију мора да се попуни *Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање (Прилог 2)*.

Уколико се током лабораторијског испитивања утврди позитиван налаз на присуство вируса авијарне инфлуенце, код дивљих птица или живине, о томе се одмах обавештава надлежни ветеринарски инспектор и Управа за ветерину. Узорци који су позитивни на присуство вируса авијарне инфлуенце, се без одлагања шаљу у националну референтну лабораторију за авиајрну инфлуенцу у ВСИ "Краљево", ради спровођења потврдних испитивања. Уколико национална референтна лабораторија добије позитиван налаз, о томе одмах обавештава надлежног ветеринарског инспектора и Управу за ветерину.

Како би се обезбедила несметана, правовремена и квалитетна реализација овог плана надзора на авиајарну инфлуенцу у Републици Србији, а посебно оног дела који захтева технички компликованије и сложеније радње (надзор над дивљим птицама, као резервоарима и векторима вируса авијарне инфлуенце), потребно је да сви учесници надзора на време испланирају и припреме све ресурсе (људе, опрему, реагенсе), и о својој спремности обавесте Управу за ветерину.

За надзор над дивљим птицама, потребно је обезбедити следеће:

1. Сагласност за хватање и узорковање птица (добија се од Завода за заштиту природе Србије);
2. Учешће квалификованих орнитолога, односно сертификованог прстеновача птица, за рад на терену и тачну идентификацију врста дивљих птица, од којих се узима узорак;
3. Пријављене наменске мреже и замке за хватање дивљих водених птица;
4. Суви лед или други расхладни материјал, за чување и транспорт узетих узорака до лабораторије.

У случају, да неки ветеринарски институт, не може да испуни неке од набројаних услова, односно не може да обезбеди потребне ресурсе за овај сегмент надзора, потребно је да одмах писаним путем обавести Управу за ветерину, која ће у том случају, координисати реализацију активности надзора на епизотиолошком подручју тог института.

Трајање надзора

Активни надзор на присуство болести авијарне инфлуенце, према овом плану, врши се у периоду:

- Септембар, октобар, новембар 2021. године
- Март, април, мај 2022. године.

Пасивни надзор спроводи се током целе године.

Извештаји и фактурисање

Средства за спровођење овог надзора обезбеђена су у буџету Републике Србије.

Научни и специјалистички ветеринарски институти, до 10. у месецу за претходни месец, достављају *Извештаје о обиму узорковања и резултатима испитивања* (*Прилог 3, 4 и 5*), са свим појединачним извештајима о испитивању, као и фактуру о обављеним пословима, насловљеним на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управа за ветерину, ул. Омладинска број 1., 11070, Нови Београд.

Коначни извештај о надзору и обиму испитивања, у облику елабората, уз детаљну анализу података и резултата, припрема ВСИ "Краљево", уз сарадњу са НИВ "Нови Сад", и другим институтима.

Накнаде за извршене активности

Узорковање:

- циљне дивље птице (птице водених "станишта"), ухваћене живе и узет клоакални брис: 1.500,00 динара
- дивље птице, узорак целог леша (који припада категорији циљних врста): 1.000,00 динара
- феџес или клоакални брис одстрељених дивљих птица (такође из категорије циљаних "водених" врста): 1.000,00 динара
- узорковање клоакалног бриса живине (пул узорак (три бриса живине из једног газдинства) 1.000,00 динара
- појединачни узорак на местима где се врши промет и јавно приказивање (пијаца, вашар, сајам, изложба): 1.000,00 динара

Лабораторијско испитивање:

- real time RT-PCR или RT-PCR: 4.000,00 динара
- секвенцирање вируса: 9.000,00 динара
- изолација вируса: 3.300,00 динара

Напомена: Цене су изражене без ПДВ.

